

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2019

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

poslanců Lenky Kozlové, Jakuba Michálka ...

k návrhu poslanců Jany Mračkové Vildumetzové, Adama Kalouse a Milana Ferance na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

(sněmovní tisk 400)

Návrh zákona nově zní:

„ZÁKON

ze dne 2019,

kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna autorského zákona

Čl. I

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 216/2006 Sb., zákona č. 168/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 496/2012 Sb., zákona č. 156/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 228/2014 Sb., zákona č. 355/2014 Sb., zákona č. 356/2014 Sb., zákona č. 250/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 102/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb. a zákona č. 50/2019 Sb. se mění takto:

1. V § 18 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Sdělováním díla veřejnosti není zpřístupnění díla pro úzký okruh osob, jestliže toto zpřístupnění je nahodilé a nezávislé na přání příjemců a není výdělečné povahy.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

2. § 25 včetně nadpisu zní:

„§ 25

Právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu

(1) U zveřejněných děl, která lze rozmnožovat pro osobní potřebu fyzické osoby či vlastní vnitřní potřebu právnické osoby či podnikající fyzické osoby (§ 30 a 30a) pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad má autor právo na odměnu v souvislosti s takovým rozmnožováním díla.

(2) Osobou povinnou platit příslušnému kolektivnímu správci odměnu podle odstavce 1 je

- a) výrobce, dovozce nebo příjemce přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin,
- b) dopravce nebo zasílatel namísto osoby povinné podle písmene a), pokud na písemnou výzvu příslušného kolektivního správce bez zbytečného odkladu nesdělí údaje potřebné pro určení totožnosti dovozce, příjemce nebo výrobce,
- c) poskytovatel rozmnožovacích služeb za úplatu, pokud jde o tiskové rozmnoženiny (§ 30a); poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu je i ten, kdo za úplatu zpřístupní přístroj k zhotovování tiskových rozmnoženin.
- (3) Odměna, kterou jsou povinny platit osoby podle odstavce 2 písm. a) nebo b) v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu, přísluší autorovi při dovozu, přijetí nebo při prvním prodeji přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin.
- (4) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. a), přísluší v závislosti na pravděpodobném počtu přístrojů určených k zhotovování tiskových rozmnoženin děl podle § 30a. Pro výpočet výše odměny z přístrojů určených k zhotovování tiskových rozmnoženin děl se pravděpodobný počet těchto přístrojů stanoví na 20 %. Odměna se stanoví z průměrné ceny přístroje bez daně z přidané hodnoty.
- (5) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. c), přísluší v závislosti na pravděpodobném počtu zhotovených tiskových rozmnoženin děl podle § 30a. Pro výpočet výše odměny ze zhotovených tiskových rozmnoženin děl se použijí pravidla stanovená v bodech 6 a 7 přílohy č. 1 k tomuto zákonu.
- (6) Osoby uvedené v odstavci 2 jsou povinny předkládat příslušnému kolektivnímu správci, vždy souhrnně za kalendářní pololetí, nejpozději však do konce následujícího kalendářního měsíce, informace o skutečnostech rozhodných pro výši odměny, zejména o druhu a počtu prodaných, dovezených nebo přijatých přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin, jakož i o celkovém počtu tiskových rozmnoženin zhotovených na přístrojích pro poskytování rozmnožovacích služeb za úplatu.
- (7) Ministerstvo kultury (dále jen „ministerstvo“) stanoví vyhláškou typy přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin, z nichž se platí odměna podle odstavce 1 a výši paušální odměny podle typu přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin
- (8) Odměna se neplatí v případě vývozu nebo odeslání přístrojů uvedených v odstavci 3 za účelem jejich dalšího prodeje. Odměna se dále neplatí, budou-li přístroje v tuzemsku použity jen k rozmnožování děl na základě licenčních smluv osobami při jejich vlastní činnosti.“.

3. V § 30a odst. 1 se text „jde o vydaný notový záznam díla hudebního či hudebně dramatického“ nahrazuje textem „jde o rozmnoženinu vydaného notového záznamu díla hudebního či hudebně dramatického zhotovenou osobou podle písmene b) nebo d)“.

4. V § 40 odst. 4 se věta druhá zrušuje.

5. V § 42 odst. 1 zní:

„(1) Autor může požadovat od celních orgánů a orgánů vykonávajících státní statistickou službu informace o obsahu a rozsahu dovozu nebo přijetí zboží, které

a) je rozmnoženinou jeho díla nebo zvukovým, zvukově obrazovým nebo jiným záznamem takového díla,

b) je přístrojem k zhotovení tiskové rozmnoženiny, anebo

c) je zařízením, výrobkem nebo součástíkou podle § 43 odst. 2,

a nahlízet do celních a statistických dokumentů v rozsahu nezbytném k tomu, aby zjistil, zda dovoz nebo přijetí takového zboží k užití na území celé České republiky jsou oprávněné podle tohoto zákona, nebo aby zjistil údaje rozhodné pro uplatnění práv z tohoto zákona vyplývajících.“.

6. V § 96a odst. 4 se za slova „Ministerstvo může“ vkládají slova „v odůvodněných případech“.

7. V § 97d odst. 1 písm. a) se bod 3 zrušuje. Dosavadní body 4 až 6 se označují jako body 3 až 5.

8. V § 97e se odst. 5 zrušuje.

9. V § 98c odst. 4 se věta poslední nahrazuje větou

„Ustanovení věty první, druhé a třetí neplatí pro provozovatele živé veřejné produkce a dodavatele živé veřejné produkce, pokud budou či byly provozovány pouze

a) výtvořů tradiční lidové kultury povahy hudební ve smyslu § 3 písm. b), kde není pravé jméno autora obecně známo;

b) díla, jejichž autorem či spoluautorem je dodavatel předmětné produkce;

c) díla, jejichž předmětná produkce nepodléhá kolektivní správě.“.

10. V § 99 odst. 1 písm. a) zní:

„a) vybírat příjmy z výkonu práv pro nositele povinně kolektivně spravovaných práv a pro nositele práv podle § 97c odst. 1 písm. a),“.

11. V § 99 odst. 1 písm. b) se za slova „nositelů práv“ doplňují slova „podle písm. a)“.

12. V § 99c odst. 1 se věta druhá zrušuje.

13. § 99e zní:

„§ 99e

(1) Z odměn vybraných podle § 25 odst. 3 a odst. 4 přísluší 45 % autorům děl literárních včetně děl vědeckých a děl kartografických, 15 % autorům děl výtvarných umění a 40 % nakladatelům vydaných děl.

(2) Z odměn vybraných podle § 37 odst. 2 přísluší 75 % autorům děl literárních, včetně děl vědeckých a děl kartografických, a 25 % autorům děl výtvarných.“.

14. V Příloze č. 1 se body 2, 3 a 8 zrušují. Následující body se přečíslovají.

15. V Příloze č. 1 se v bodu 2 text „§ 25 odst. 2 písm. b), popřípadě písm. d)“ nahrazuje textem „§ 25 odst. 2 písm. a), popřípadě písm. b)“.

16. V Příloze č. 1 se v bodu 3 text „§ 25 odst. 2 písm. e)“ nahrazuje textem „§ 25 odst. 2 písm. c)“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o dani z přidané hodnoty

Čl. II

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění zákona č. 635/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 319/2006 Sb., zákona č. 172/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 302/2008 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 54/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 489/2009 Sb., zákona č. 120/2010 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 47/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 502/2012 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 196/2014 Sb., zákona č. 262/2014 Sb., zákona č. 360/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 33/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 40/2017 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 283/2018 Sb., a zákona č. 6/2019 Sb., se mění takto:

1. V příloze č. 2 se položky 59.14, a 90, 91, 93 zrušují.
2. V příloze č. 2 se věta: „Oprávněním k výkonu práva dílo užít se rozumí oprávnění podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů v platném znění.“ zrušuje.
3. V příloze č. 2a se na konci textu tabulky vkládají nové řádky tabulky, které znějí:

„59.14	Poskytnutí oprávnění vstupu na filmová představení
90	Služby spisovatelů, skladatelů, sochařů a jiných výkonných umělců mimo služby nezávislých novinářů, nezávislých modelů a modelek, včetně poskytnutí oprávnění k výkonu práva dílo užít.

90, 91, 93

Poskytnutí oprávnění ke vstupu do muzeí a jiných kulturních zařízení (na kulturní akce a památky, výstavy, do zoologických a botanických zahrad, přírodních rezervací, národních parků, lunaparků a zábavních parků, cirkusů, historických staveb a obdobných turistických zajímavostí).“.

4. V příloze č. 3 se se řádek tabulky

„49 - Knihy, brožury, letáky, prospekty, obrázková alba, obrázkové knihy, předlohy ke kreslení a omalovánky pro děti, hudebniny tištěné či rukopisné, kartografické výrobky všech druhů včetně atlasů, nástěnných map, topografických plánů a globusů; kde reklama nepřesahuje 50 % plochy. Mimo tiskovin plně nebo podstatně určených reklamě a mimo zboží zařazeného do číselných kódů 901, 4903, 4904, které je zahrnuto v příloze č. 3a.“

zrušuje.

5. V příloze č. 3 se věta „Reklamou se pro účely zařazení zboží do příslušné sazby daně rozumí reklama podle zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.“ zrušuje.

6. V příloze č. 3a se řádek tabulky

„4901, 4902, 4903, 4904 - Tištěné knihy, obrázkové knihy pro děti, noviny a časopisy; hudebniny, tištěné nebo ručně psané, též vázané nebo ilustrované.

Mimo zboží, kde reklama přesahuje 50 % plochy.“

nahrazuje řádkem tabulky

„49 - Knihy; noviny a časopisy; brožury, letáky, prospekty; obrázková alba, předlohy ke kreslení a omalovánky pro děti; hudebniny, tištěné nebo ručně psané, též vázané nebo ilustrované; kartografické výrobky všech druhů včetně atlasů, nástěnných map, topografických plánů a globusů, kromě zboží, kde reklama přesahuje 50 % plochy.“.

7. V příloze č. 3a se věty:

„Tištěnou knihou se pro účely zařazení zboží do příslušné sazby daně rozumí též knihy reprodukováné kopírovacím strojem, pod kontrolou zařízení pro automatizované zpracování dat, ražením, fotografováním, fotokopírováním, termokopírováním nebo psáním na psacím stroji.

Obrázkovou knihou pro děti se pro účely zařazení zboží do příslušné sazby daně rozumí kniha pro děti, ve které je hlavní náplní ilustrace a text má podružný význam.“ zrušují.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2020.“.

Odůvodnění:

V bodě 1 je v zákoně výslovně zakotveno zpřesnění výkladu pojmu „sdělování veřejnosti“, který již dnes plyne z judikatury Soudního dvora EU. Vzhledem k výkladové závaznosti rozsudků SDEU a k povinnosti eurokonformního výkladu vůbec se tohoto výkladu může každý teoreticky dovolat již dnes. V zájmu právní jistoty však považujeme tento výklad přímo uvést v zákoně.

Nejedná se o novou výjimku či zákonnou licenci z práva autorského - takový postup by byl nesprávný a rozporný jak s právem EU, tak ostatně i s četnými mezinárodními úmluvami, které obsahují uzavřený výčet výjimek. V tomto případě se však nejedná o výjimku, ale o zpřesnění výkladu pojmu „sdělování veřejnosti“. Jinými slovy, není třeba zakládat nové výjimky, protože definujeme situace, které „sdělováním veřejnosti“ vůbec nejsou.

Zpřesnění definice „sdělování veřejnosti“ pak vyplývá z aktuální judikatury SDEU a je s ní plně v souladu. Zejména se jedná rozsudky C-135/10 (del Corso) a C-117/15 (Reha Training).

Z výše citovaných rozsudků plynou následující podmínky pro vyloučení činnosti ze „sdělování veřejnosti“, které byly přejaty do návrhu zákona:

- zpřístupnění pro úzký okruh osob (del Corso, bod 96; Reha Training, bod 43),
- zpřístupnění je nahodilé a nezávislé na přání příjemců (del Corso, body 91 a 98; Reha Training, bod 48),
- zpřístupnění není výdělečné povahy (del Corso, bod 99; Reha Training, body 51 a 52).

Předkladatelé jsou si vědomi, že judikatura SDEU v této otázce je obsáhlejší a jsou zde například rozsudky C-306/05 Rafaels Hoteles a C-162/10 Phonografic Performance (Ireland) Limited. Rozsudek Rafaels Hoteles, jež však časově předchází výše citovaným rozsudkům del Corso a Reha Training, a lze jej tedy považovat za překonaný novější judikaturou (a nadto se od ní výrazně neodchyluje). Rozsudek Phonografic Performance byl vydán současně s rozsudkem del Corso a výslovně na jeho závěry odkazuje. (Ačkoliv v daném případě dochází k odlišnému závěru, což je však dáno odlišnými skutkovými okolnostmi v daném konkrétním případě.)

Z judikatury také plyne, že nevýdělečná povaha není rozhodující a zásadní podmínkou (sdělování může být i nevýdělečné, naopak i výdělečná produkce nemusí být „sdělováním“), do zákona je však rovněž vkládána z důvodu předběžné opatrnosti jako zpřísňující podmínka. Tím není dotčeno, že v individuálním případě může soud rozhodnout odlišně (zákon pouze určuje, že určitá situace není sdělováním veřejnosti, tím však není dotčeno, že i jiné situaci jím nemusejí být).

V bodě 2 dochází ke zrušení tzv. poplatku za prázdná média. Stávající systém výběru poplatků je složitý, netransparentní, administrativně náročný a nedůvodně zatěžuje podnikatele i spotřebitele. Jeho základním nedostatkem je skutečnost, že poplatky jsou často hrazeny z výrobků, které reálně nikdy nejsou použity pro účely soukromého kopírování. Jednoznačným trendem posledních let je užívání autorských děl spíše prostřednictvím streamingových služeb, kde k žádnému kopírování děl nedochází.

Článek 5(2)b směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti požaduje, aby autorům byla poskytována spravedlivá odměna za, zjednodušeně řečeno, soukromé rozmnožování autorských děl. Je však na úvaze členského státu, jakou formu bude tato odměna mít. Předkladatelé návrhu tedy, aby dostáli požadavku směrnice, současně předkládají novelu zákona o DPH, která přesouvá určitá autorská díla do snížené sazby. Tím autoři dostojí požadavku směrnice, protože snížením daní vzniká autorům majetkový prospěch. Nadto zůstává zachován poplatek za některé kopírovací přístroje, kde je jednak vyšší pravděpodobnost, že budou sloužit k soukromému kopírování autorských děl, jednak vzhledem k jejich ceně a k výši poplatků je správa tohoto poplatku nepoměrně efektivnější.

V bodě 3 je rozšířeno právo na bezplatné kopírování pro soukromé účely i na notové materiály. Ustanovení § 30a odst. 1 autorského zákona má nyní ten nežádoucí účinek, že zatímco všechna díla zachycená na papíru nebo podobném podkladu je ve veřejných knihovnách možné kopírovat, v případě notového záznamu díla hudebního či hudebně dramatického (notovin) platí zákaz, přičemž navíc znění zákona svádí některé knihovny k tomu, že zakazují kopírovat dokonce i volná díla. Podle našeho názoru nemá takový postup oporu v platném unijním právu.

Podle směrnice 2001/29/ES:

Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech: (...)

b) u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu [...].

Pod vyjádření „jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči“ v bodě b) jistě spadají i notoviny, a proto je navrhovaná úprava v souladu s evropským právem.

Takové ustanovení bude mít pozitivní vliv na přístup mládeže a odborné veřejnosti k jinak těžko dostupným notovinám, u kterých je problém dostupnosti snad ještě závažnější než u literárních děl. Na druhou stranu oprávněné zájmy nakladatelů nebudou dotčeny, neboť se tato výjimka nebude vztahovat na profesionální hudební tělesa, která si notoviny opatřují pronájmem.

Bod 4 ruší nesystémovou úpravu náhrady bezdůvodného obohacení ve dvojnásobné výši. Rušená věta zvyšuje na dvojnásobek nárok na vydání bezdůvodného obohacení při zásahu do autorského zákona. To je v našem právním řádu unikum a neexistuje věcné opodstatnění, proč by autorské právo mělo mít privilegované postavení, např. proti neoprávněnému odebrání cizího majetku, kde se platí rozdíl majetku, nikoliv jeho dvojnásobek.

Smyslem náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení je v českém právním a ústavním systému pouze kompenzační, cílem je tedy odčerpat neoprávněný prospěch škůdce a nahradit újmu, která vznikla poškozenému. Zdvojení náhrady má „pseudosankční“ povahu, nicméně v českém právním řádu náleží ukládání sankcí toliko veřejné moci, nikoliv soukromému žalobci.

Bod 5 je technickou úpravou.

V bodě 6 je omezena de facto volná úvaha ministerstva při udělení oprávnění ke kolektivní správě pouze jednomu žadateli.

Bod 7 je technickou úpravou.

Bod 8 vyjímá z rozšířené kolektivní správy vymáhání náhrady škody a bezdůvodného obohacení. Nedává smysl vymáhat náhradu škody a bezdůvodného obohacení v situaci, kdy osoba o tyto nároky nejeví zájem (či si jich třeba i konkludentně vzdává).

Bod 9 vyjímá z povinnosti hlásit kolektivnímu správci produkce, kde jsou provozovány pouze díla, jejichž autorem je dodavatel produkce či díla nepodléhající kolektivní správě (vedle již existující výjimky pro díla tradiční lidové kultury). V těchto případech hlášení správci postrádá jakéhokoliv smyslu.

Body 10 - 16 jsou body technické povahy. Významný je zejména bod 13, který nově určuje rozdělení výnosu z poplatků mezi autory.

Část druhá je změna zákona o DPH navazující na zrušení poplatků za prázdná média.

Navrhuje se zařazení všech kulturních statků do druhé snížené sazby DPH, a to jako kompenzace za zrušení poplatků z nenahraných nosičů záznamu a přístrojů ke zhotovování rozmnoženin záznamů, které je předmětem současně předkládaného pozměňovacího návrhu k novele autorského zákona. Snížení sazeb DPH povede k lepší dostupnosti kulturních statků, tedy i růstu jejich prodejů a z nich vyplývajících příjmů pro nositele práv.

K ustanovení o účinnosti: Vzhledem k tomu, že dochází k zásahu do daňových předpisů, navrhuje, aby účinnost byla navázána na kalendářní rok, což mimo jiné usnadní správu daně.